

VESZÉLYEK KORA

HEGEDŰS ZOLTÁN

„Dús szőlő volt Izrael, bőséges termést hozott; de minél több volt a gyümölcse, annál több oltárt emelt; minél gazdagabb lett földje, annál több bálványoszlopot állított benne.”

Ózeás könyve 10,1

„Ma már világosan érezzük annak az [...] eseménynek az első jeleit, amely majd a következő évezred első évszázadaiban következik be – a Nyugat alkonyát.”

Oswald Spengler: *A nyugat alkonya* (1918–22)

A történelem vége után járunk. Az új évezred harmadik évtizede egy rég nem látott világvárossal kezdődött. A pandémia ledöntötte az „isteni létre készülődő nyugati ember” (Yuval Noah Harari) Babel tornyát és új fejezetet nyitott a „történelem vége” (Francis Fukuyama) után. Az ember története a liberális demokrácia korának beköszöntével nem ért véget. Sőt. Európa hosszú ideje tartó békeidőszakát 2022 februárjában egy háború törte meg. *A világ legnagyobb országa megtámadta Európa legnagyobb országát.* És bár az orosz érdekszféra határán számos konfliktuszóna van, a háború a semmiből jött. Jegyezzük meg, hogy a konfliktus pont ott tört ki, ahol azt Samuel Huntington 1996-ban megjelent művében (*A civilizációk összeesése és a világrend átalakulása*) megjósolta, két civilizáció határán. „Ukrajna hasadó állam, két különböző kultúrával. Az országon keresztülfut a Nyugatot és az ortodox területeket elválasztó civilizációs törésvonal, és ez már évszázadok óta így van.” E háborúnak jelen pillanatban nem tudjuk a kimenetelét. Az azonban már sejthető, hogy ha vége is lesz a katonai konfliktusnak, egy új politikai jégkorszak köszönt be az orosz érdekszféra és a nyugati világ között.

Ma már az is világos, hogy a koronavírus-járvány csak az első dominó volt. Hatására újabb és újabb dominók dőltek el. A pandémiával kezdődő és a háborúval folytatódó krízis további problémákat generál. A globális ellátási láncok felbomlása, a készlethiányok, az energiahordozók hiánya s nem utolsósorban az elhibázott szankciós politika inflációt gerjesztett, ennek nyomában pedig egy gazdasági válság képe rajzolódik ki. A háború nyomán – mivel Ukrajna a világ egyik legnagyobb gabona- és kukoricaexportőre – élelmiszeri válság fenyeget, amely könnyen eredményezhet a fejlődő világban éhínséget. Az éhínség pedig újabb, még az eddigieknél is nagyobb migrációs hullámmal járhat, melynek fő célterülete Európa lesz. A régi világrend alapjai megrendültek, de nem dőltek össze, az új világrend még nem született meg. A történelmi példák azt mutatják, hogy az új világ születése nehéz és fájdalmas. A világ nemzetei most egyszerre kell szembenézzenek számtalan kihívással. Beköszöntött a veszélyek kora.

Hideg évek – Az Oroszországi Föderáció páncélozott szállító harcjárművei mellett elhaladó, szeparatista milicisták által használt Lada gépkocsi Kelet-Ukrajnában, 2022. március (Twitter)

EURÓPA ELRABLÁSA

Európa, a keresztény kultúra bölcsője, évszázadokon keresztül gazdasági és kulturális értelemben is a világpolitika egyik legfontosabb szereplője és alakítója volt. Európa gazdasági, katonai és kulturális értelemben gyarmatosította a világ nagy részét. És ezt nemcsak az jelzi, hogy a kereszténység a világ összes földrészén jelen van és jelenleg is a legtöbb hívővel rendelkezik, így a legnagyobb világvallás,¹ hanem az is, hogy a kulturális kódokat Európa szabta meg. Ennek egyik példája, hogy a világ összes országában idén 2022-öt írunk, azaz 2022 évvel vagyunk Krisztus születése után.

A hosszú vezető szerep után aztán Európa a 20. századot elbukta. A két pusztító világháború következményeként a kontinens elvesztette katonai jelentőségét, a nagyhatalmak kettéosztották. Az öreg kontinens nem alakítója, hanem elszenvedője lett a történelemnek. A megosztottság szimbóluma a német fővárost kettészelő Berlini fal volt. Európának a világpolitikára gyakorolt hatása is jelentősen gyengült. A nyugati világ központja egyre inkább az Egyesült Államokba került át. Európa békéjét az Egyesült Államok vezette szövetség, a NATO garantálta/ja, és a Nyugat kulturális kódjait is leginkább már a tengerentúlon írják. Ahogy az a korszakos német filmrendező, Wim Wenders *Az idő sodrában* (1976) című filmjében elhangzik: „a jenik gyarmatosították a tudatalattinkat”. Ugyanakkor Európa nyugati fele, majd a Szovjetunió felbomlásával Közép- és Kelet-Európa egy része is, lehetőséget kapott arra, hogy gazdasági érdekeit összehangolja, és egységes gazdasági övezetet hozzon létre. Ennek érdekében jött létre a korábbi kezdeményezések utódjaként az Európai Unió.

¹ A Föld lakosságának közel harmada tartja magát kereszténynek, kétmilliárdnál is több hívővel.

Az USA által biztosított 1945 utáni hosszú békeidőszak és az európai nemzetek közötti gazdasági együttműködés az unió országaiban jólétet és viszonylagos gazdagságot hozott. Igaz: szélcsendben.

Az EU-t aztán a kétezres évek végétől egymás után több megrázkódtatás is érte. Előbb a 2008/2009-es gazdasági válság, majd az első nagy migrációs hullám 2015-ben, aztán rá egy évre a Brexit, majd 2020-tól a koronavírus-világjárvány, végül idén az orosz–ukrán háború. Európa a válságok hatására globális versenyben lemaradni látszik. Míg az Európai Unió 2008-ban a világ GDP-jének 25 százalékát adta, 2021-ben már csak a 17,7 százalékát, a Nemzetközi Valutaalap világ gazdasági összesítése szerint (International Monetary Fund, World Economic Outlook Database). Európa bajban van, mert az utolsó erőssége, a gazdasága is hanyatlik.

A bajok sokrétűek. Európa egyszerre több külső és belső válsággal is küzd. Sokan sokféleképpen próbálták már megfejteni, hogy mi a bajok eredője. Niall Ferguson skót történész hat ún. *killer appet* sorol fel, melyek együttes használata volt az, ami a Nyugatot a világ többi része fölé emelte.² Ha megvizsgáljuk ezt a hat „kegyetlenül jó alkalmazást”, valóban azt láthatjuk, hogy az unió többnek a működését is kiiktatta vagy „mélyaltatásba” helyezte. Ez a hat app: a verseny, a tudomány, a tulajdon, az orvostudomány, a fogyasztás és a munkamorál. Európát a közösségek, a nemzetek, az államok, az eszmék közötti verseny emelte fel. Brüsszel ma nem a verseny, hanem a mindenben való egységesítés szimbóluma. A nemzetek közötti egészséges versenyt elősegítő Nemzetek Európája helyett egy mindent azonos módon gondoló és cselekvő szuperállam épül. De ha a további appokat vizsgáljuk, szintén azt találjuk, hogy meglehetősen rossz a helyzet. A Nyugat ugyanis elvesztette a munkamorálját. Ferguson példájával élve, egy dél-koreai munkavállaló átlagosan ezer órával dolgozik többet egy évben, mint egy német. Ráadásul rendre arról jönnek a hírek Európából, hogy komolyan felmerül a további munkaidő-csökkentés, 36 órás vagy négynapos munkahét, vagy a munkához nem kötött, feltétel nélküli alapjövedelem bevezetése. A tudomány, amely mindig is meghatározó volt Európa életében, szintén elvesztette jelentőségét. Az Európai Unió harminc éve még hétszer annyi szabadalmi bejelentést tett, mint Kína, ma Kína tizennégyszer annyit tesz, mint az Európai Unió. Nem beszélve arról, hogy a tudomány fellegvárai, az egyetemek *safe space*-ekké váltak, ahol a vita és a különböző nézetek ütköztetése nem megengedett. Az egyetemek egyre inkább egalitárius intézményekké formálódnak át.³ A magántulajdon is fontos szerepet játszik Ferguson appjai között. A magántulajdon leépítése akarva-akaratlanul folyamatosan zajlik. Főként nagyvárosi jelenség, az önként vállalt, saját tulajdon nélküli, afféle lízingelt élet. Az új *lifetsyle* gondtalanságot ígér, de tulajdont nem. Mindent az én kiszolgálására! Bérelt lakás, *carsharing*, közösségi zenezolgáltató, *online streaming*, bérelt felhőtárhely stb. Erről szólt már a járvány alatt a davosi Világ gazdasági Fórum „ajánlása”, a beszédes című *Great Reset*. Azaz semmi tulajdon, ami aztán megkönnyíti azt is, hogy az egyik pillanatról a másikra egy újabb országban éljék tovább az életüket. Ők korunk „bárhol emberei” (David Goodhart).

Nos, a hat appból gyakorlatilag az unió egyedül a fogyasztást tartotta meg, mely persze csak akkor működik, ha van termelés. És bár az újabb és újabb gazdaságélénkítő hitelfelvételekkel Brüsszel önti a pénzt a fogyasztásba, effektív termelés nélkül mindez egy idő után kipukkad. A fent említett példák jelzik, hogy az unió mély *versenyképességi válságban* van. Mindezt tetézi az orosz–ukrán háború miatt kibontakozó *energiaválság*. Az unió ipari termelése nem rendelkezik elegendő nyersanyaggal és energiahordozóval, mert azok nagy részét az ipari forradalmak alkalmával felélte, ezért behozatalra szorul. Az orosz–ukrán háború és általánosságban véve a Kelet–Nyugat konfliktus kiéleződése beláthatatlan következményekkel járhat Európa számára. Ehhez járulnak hozzá a következő problémák.

a liberális világtrend
csődöt mondott

2 Lásd bővebben: Niall FERGUSON: *Civilizáció. A Nyugat és a többiek*. ford. GEBULA Judit, Scolar, Bp. 2011.

3 LÁNCZI András: Egyetem, *veritas* és a tudás mint megváltás. *Kommentár*, 2022/2.

Döntéshozatali válság

A II. világháború után – néhány kivételtől eltekintve – a kontinentális Európa azt a következtetést vonta le: nem szabad, hogy megismétlődjék Hitler hatalomra jutása, ezért olyan választási rendszereket építettek ki, ami egyetlen pártnak sem hoz abszolút többséget. Ez a modell azt eredményezte, hogy a választást végül nem a választók döntenek el, hanem a koalíciós egyeztetések, a háttértárgyalások. Ennek aztán sokszor az a következménye, hogy a felelős vezető nem is a választóknak akar megfelelni, hanem a koalíciós pártoknak és a médiának. Számos európai ország van, ahol gyakoriak a kormányválságok és az előrehozott választások (Belgium, Bulgária, Olaszország). Ez a helyzet kedvezett annak is, hogy a negyedik hatalmi ágként aposztrofált sajtó, kiegészülve az NGO-k világgával, valamint az egyetemi és kulturális szférával, egy olyan *soft power*-komplexumot épített ki, amely ma már erősebb befolyással bír a kormányokra, mint maguk a választók. Ezt a *soft power* világot ma egy zömmel marxista alapokon álló „világmegváltó”, társadalmi mérnökként fellépő *woke* elit uralja.

A kereszténydemokrata alapokon létrejött európai néppártok – éppen ennek a *soft power* világnak a nyomására – feladták eredeti értékeiket, s ma már gyakorlatilag ugyanazt képviselik, mint a balliberális pártok. A sokszínűség

eltűnt. A nyugati választópolgárok nem értékrendek között választhatnak, hanem az alapján dönthetnek, hogy melyik vezető a szimpatikusabb, amiben persze döntő szerepe annak van, hogy a *soft power* világ kit tart elfogadhatónak, és kit nem. A társadalom persze küld jeleket arról, hogy nincs minden rendben. A Brexit, a sárgamellényesek tüntetéssorozata Franciaországban, vagy legutóbb a holland gazdák tüntetései jelzik: a választók nincsenek meg-

elégedve az *establishment*tel. Mégis, ez a tömeg politikailag nem tud artikulálni, mert nincs olyan párt, amelyik a „lázadók” érdekeit felvállalná. Tudják, amint megteszik, a *soft power* uraló elit ellehetetleníti, diszkreditálja őket.

Külön említést érdemel az uniós intézményrendszer. Európa soha nem volt egységes birodalom. Bár voltak kísérletek, például Napóleon vagy Hitler részéről az egy birodalomban való egyesítésre, ezek rendre elbuktak. Európa erejét mindig is az egymással is versengő nemzetek adták. Ez volt az alapelve az unió létrejöttének is. Ezzel szemben ma az uniós intézményrendszer irányítói, melyet szintén nagy részben a *woke*-marxisták uralnak, központosított birodalmat akarnak létrehozni, ahol a legfontosabb döntéseket nem a választók, hanem a szakértők hozzák meg.

Demográfiai válság

Európát demográfiai válság is sújtja. Jelenleg a termékenység a kontinens legtöbb országában 25–40 százalékkal elmarad a népesség egyszerű reprodukciójához szükségességtől. 2018-ban az egy nőre jutó születések átlagos száma 1,55 volt (mindezt az Európai Bizottság 2021-es jelentése is elismerte). A reprodukcióhoz átlagosan 2,1 gyermekre lenne szükség. Európa folyamatosan öregszik, és népességének a világ népességéhez viszonyított aránya is egyre csökken. Az okok itt is nyilvánvalóan sokrétűek. De általánosan megállapítható, hogy egy közösség hanyatlástörténete együtt jár a közösség tagjainak motivációvesztésével. Ammianus Marcellinus, a késő császárkori Róma történetírója például így ír a IV. századi római polgárokról: „némelyeknek oktalan pöffeszkedése hitványan tart mindent, a mi a város határán túlról származik, kivéve a gyermekeket és az agglagényeket; mert hihetetlen, hogy milyen megkülönböztetett tiszteletben részesülnek Rómában azok, a kiknek nincs gyermekük.”

Azt is könnyű belátni, hogy ha nincs gyermek, nincs jövő. A végletekig feszített élményéletben viszont komoly hátráltató tényező a gyermek. Egy utód felnevelése erőfeszítést, áldozatvállalást, időt és energiát követel. Éppen száz évvel ezelőtt, Oswald Spengler *A Nyugat alkonyában* így fogalmazta meg a jelenséget: „A világvárosok utolsó lakói már nem akarnak élni – talán egyénekként még igen, de típusként, tömegként már nem; ebben az összletben

a választók nincsenek
megelégedve az
*establishment*tel

Alapító aktus –
A tihanyi apátság, 2019
(Szabó Ferenc felvétele)

kialudt a haláltól való félelem.” Tegyük hozzá, hogy amellet, hogy Európa demográfiai válsággal küzd, ezzel párhuzamosan határainál tömegek várnak arra, hogy a jobb élet reményében bebocsáttatást nyerjenek. És bár a 2015-ös migránshullám után az unió Merkel-féle *Wir schaffen das* politikája némileg módosult, a további tömeges bevándorlás megakadályozására sem akarat, sem erő nincs az unió vezetőiben. Már csak azért sem, mert a társadalommérnök *woke*-marxisták még esélyt is látnak arra, hogy politikai bázisukat növeljék, és népességcserével létrehozzák nagy tervüket: a multikulturális, „nyílt társadalmakat”. Ami önmagában ellentmondás, hisz a kultúra nem egyéni attribútum, hanem közösségi. Csak egy közösségnek van kultúrája, melynek legfontosabb célja éppen a közösség összetartása. A nyugat-európai nagyvárosokban már látszik, hogy az előbbi okok miatt nem multikulturális társadalom jött létre, hanem egymással is szemben álló, *különböző kultúrájú párhuzamos társadalmak*.

Morális válság

És itt jutunk el ahhoz a ponthoz, ami a legnagyobb gondot jelenti. Válságok, nehéz időszakok, világégések mindig is voltak a történelemben, de ha volt morális alap, volt hit, volt közös kultúra, akkor mindig volt lehetőség az újrakezdésre is. Mint már írtuk, Európa soha nem volt egységes birodalom, mégis

a közös hit és az ebből fakadó közös kultúra egy szimbolikus nyelvet, közös morális alapot teremtett. Nem a földrajzi meghatározottság, hanem ez a kulturális keretrendszer tette a földrajzi fogalomnál többé Európát. És ez volt az Európai Unió alapító atyáinak is az alapvetése. Mint ahogy Szent II. János Pál pápa emlékeztetett rá a Robert Schuman Alapítványban tartott, 2003. november 7-i beszédében:

„Az európai földrész egyesítésének legfőbb előmozdítói olyan férfiak voltak, akiket mély keresztény hit hatott át: Adenauer, De Gasperi és Schuman. Hogyan is becsülhetnénk alá azt a ténytet, hogy 1951-ben, mielőtt megkezdődtek volna a kényes kérdéseket érintő tárgyalások, egy Rajna-parti bencés kolostorban találkoztak, hogy elmélkedjenek és imádkozzanak?”

Valljuk be, mindez ma már sajnos elképzelhetetlen lenne. Az újmarxista *woke* elitnek az új társadalomhoz új vallásra volt szüksége, ehhez azonban le kellett bontani a régit, a kereszténységet.

Közkeletű vélekedés, hogy a kereszténység a közösséget az egyén elé helyezi. Azonban ez tévedés. A keresztény hit alapja az egyensúly. Egyensúly a test és a lélek (Isten), a nő és a férfi (család), az egyén és a közösség (haza) között. Ez a hármas egység volt az, amit a kereszténydemokrata pártok zászlajukra tűztek és képviseltek. És ezt a hármas egységet kellett az elitnek dekonstruálnia. A mai nyugati kulturális miliót nézve ez nagyrészt sikerült is. Az embert elszakították Istentől, a nőt a férfitől és fordítva, az egyént a közösségeitől. Nyilván ilyen folyamatok a múltban is lejátszódtak. Nem véletlen, hogy az ógörög *diabolos* (amelyből a latin „ördög” jelentésű szava származik) szó eredeti értelme szétdobáló, szétszóró.

A keresztény kultúra kiszorítása nem most kezdődött, valamikor 1968 táján, és a hosszú és szívós küzdelemnek Európa nyugati felében meglett az eredménye. Ahogy Schmidt Mária írja: „annak ellenére, hogy Kelet-Európában

a marxista gazdaságpolitikával kísérletező kommunizmus 1989-re megbukott, Marxnak az Istent tagadó filozófiája, radikális ateizmusa, radikális materializmusa, radikális relativizmusa és a tudományizmus leplebe burkolt radikális utópizmusa, ami később a szexizmussal is kiegészült, addigra már teljes behódolásra készítette a Nyugatot, annak hivatalos világnézetévé, valláspótlé-kává vált.”⁴ A térfoglalás először a kulturális életben

a térfoglalás először a kulturális életben következik be

következett be. A „nyílt társadalom” hívei – akárcsak annak idején a bolsevikok – először a történetmesélés helyeit foglalták el. Meghatározó, majd szinte kizárólagos befolyásra tettek szert a médiában, az egyetemeken, a filmművészetben, az irodalomban, a popkultúrában. Nem véletlen, hogy John Lennon már 1971-ben, *Imagine* című világlágerében megénekelte mindazt, amit erről az új világvallásról tudni lehet: „Képzeld el, hogy nincs mennyország [...] Képzeld el, hogy minden ember / A mának él / Képzeld el, hogy nincsenek országok [...] S vallások sem léteznek [...] S egygé válik a világ / Képzeld el, hogy nincsenek vagyontárgyak”.

A kulturális tér átfarmálása után következett a gazdaság. Megjelentek a már nemcsak a profitért hajtó, hanem a társadalmat formálni akaró *woke*-nagyvállalatok, majd a politikában is színre lépett az újmarxista elit. Az új vallás dogmatikus és nem ismeri sem a kételkedést, sem a szabad gondolkodást. Üldöz mindent, ami a kereszténységhez köthető. Ráadásul évről évre újabb és újabb dogmákkal bővül: klímakatasztrófa, BLM, LMBTQ. Közéleti kérdéseket tesz hittételekké. Aki megkérdőjelezi ezeket, azoknak boszorkányüldözés az osztályrészük, virtuális máglyára küldik őket.

Európát megfosztották keresztény hitétől, így megszűnt az összekötő kulturális kapocs is. Ezzel a gazdasági bajok mellett Európa mély morális válságba került. Eddig szélcsend volt, de most gyűlnek a viharfelhők. Így előbb-utóbb kiderül, hogy az új rend képes lesz-e választ adni a lét alapvető kérdéseire.

4 SCHMIDT Mária: Sodródó civilizáció. A marxizmus visszanyugatosodása. *Kommentár*, 2022/1.

Misztikus közösség
– Napfelkeltét néző hopi
indianok Arizónában, 1905
(Library of Congress)

A KERESZTÉNYSÉG VÉDŐBÁSTYÁJA

Magyarország a nyugati kereszténység peremvidékén, mindig is a nyugati világ védőbástyájaként működött. Tegyük hozzá, hogy több közép-európai nemzet is ugyanezt tartja magáról, de legelősebben a lengyel és a magyar identitástudatban gyökerezett meg ez a gondolat. És nyilván nem véletlen, hogy a két nép, miközben teljesen különböző a nyelve és származása, e kulturális keretek és közös érdekek alapján egymásra talált. Éppen ezért az sem meglepő, hogy a 2010-es évek elejétől pont ebben a két országban bontakozott ki a klasszikus európai (keresztény) értékekre építő *konzervatív reneszánsz*. „Civilizációnknak mindig is kétféle válasza volt saját fejlődésére. Az egyik a Haladás nevében fogalmazta meg az eredettől való mielőbbi távolkerülés programját. [...] A másik út a miénk, konzervatívoké. Ha a haladás ciklusa a végéhez ér, ideje visszatérni a kezdetekhez – vagyis konzervatív forradalmat indítani” – fogalmazott Békés Márton a budapesti CPAC-rendezvényen.⁵

A hazai konzervatív reneszánsz esélye a rendszerváltoztatással teremtdött meg. Az Antall–Boros-kormány, bár számtalan jogi lépést tett a régi rendszer

⁵ Békés Márton: Konzervatív reneszánsz. *Látószög blog*, 2022. május 21.

van társadalmi többség, van morális alap, van erő és van kompetens vezető

lebontására, nem tudott maga mögé tömeget állítani, a kulturális milió az *ancien régime*-é maradt. Az 1998 és 2002 közötti első Orbán-kormány volt az, amelyik felcsillantotta annak lehetőségét, hogy lehetséges a nemzeti érdekű politika mögé tömegbázist teremteni. És bár a 2002-es választást a Fidesz elvesztette, főként azért, mert a kulturális milió még mindig a balliberális oldalnak kedvezett, elindult egy erőteljes nemzeti ébredés. A polgári körök amellett, hogy lehetővé tették a jobboldal széles bázison való kiépülését, a kulturális erjedésben is fontos szerepet játszottak. Mindezt úgy, hogy a *mainstream* kultúrát szinte teljes egészében továbbra is a balliberális eszmerendszer hatotta át. 2010-ben aztán a politikai fordulatra is lehetőség nyílt. A Fidesz és a KDNP kétharmados győzelme alkalmat teremtett a jogi és gazdasági környezet nemzetelví

átalakítására, amely átalakítás pont azokhoz a keresztény elvekhez való visszatérést jelenti, amely egykor Európát is nagyvá tette. A munkaalapú társadalom, a családok elsősége, a gyermekszületés elősegítése, a magántulajdon védelme, a szolidaritás a lelegezetebbek felé, a közös teherviselés, a patrióta gazdaságpolitika, a határon túli magyarok iránt érzett felelősség, a vidéki-falusi élet támogatása, a nemzeti tulajdon megerősítése mind-mind ezek közé tartoznak. Ezzel a nemzeti politika nem egy szűk elit ideológiavezérelt belügye lett, hanem a társadalom akarataival megegyező lépések összessége. Alapja a keresztény szabadság, vagyis az önálló döntés képessége. A nemzeti konzultációk intézménye például olyan politikai innováció, amely a dogma vezérelt nyugati politikai élet számára ma már elképzelhetetlen.

A 2010 utáni első évek a jogi környezet kialakításával, valamint a gazdasági stabilitás és mozgástér növelésével teltek. A reformok működtek, így 2014-ben és 2018-ban is kétharmados parlamenti többséggel választották újra a Fidesz–KDNP-pártszövetséget. A legutóbbi négy év pedig a kulturális keretrendszer átalakulását hozta. A 2022-es választáson megszerzett több mint 3 millió szavazat 54 százalékot és sorrendben a negyedik alkotmányozó felhatalmazást hozott a kormánykoalíciónak. Ennyi szavazatot szabad választáson még soha senki nem kapott Magyarországon – ez a választás azt is mutatja: *a nemzeti érdekű politikának társadalmi többsége, mély bázisa van.*

Az elmúlt 12 év a magyarság tekintetében példátlanul sikeres *nemzetépítő korszakot* hozott. Talán a dualizmus évtizedeihez lehet csak hasonlítani. Ugyanakkor azt már most lehet látni, hogy a járvánnyal és a háborúval egy új korszak kezdődött Európa és a világ életében. A következő időszak legfontosabb küzdelme, hogy mindazt, amit a magyarság elért, megvédje. George Santayana spanyol–amerikai filozófus így figyelmeztet: „Azok, akik nem emlékeznek a múltra, arra kárhozzatnak, hogy megismételjék azt.” Pont a dualizmus után történt összeomlás figyelmeztet rá: bármennyire is gazdag egy társadalom, bármennyire jól is mennek a dolgok, ha a társadalom nem tudja megvédeni azt, ami az övé, akkor a történelem nem lesz kegyes hozzá. Ha egy történelmi viharban, amilyen most is közeleg, olyanok ragadják magukhoz a hatalmat, akiket ködös ideológiák vezérelnek és nem a közjó szolgálata, abban nem lesz köszönet. 1918–19-ben az összeomlás gyors volt, az újjáépítés viszont száz évet vett igénybe.

Nehéz idők jönnek. Ma még senki sem tudja, hogy mi fog történni. De a magyarságnak most arra kell támaszkodnia, ami az erőssége. Van társadalmi többség, van morális alap, van erő és van kompetens vezető, hogy ezt a vihart is túléljük. Persze, a viharban mindenkinek van egy jobb ötlete, hogy hogyan lehetne jobban csinálni, ráadásul a szírének is egyre hangosabban búgnak majd keletről és nyugatról egyaránt. De egy vihar nem a kísérletezések ideje. A legjobb tanács az, amit Maximus a *Gladiátor* című filmben mondott, a Colosseum porondján: „Bármi is jön ki ezekből a kapukból, nagyobb az esélyünk a túlélésre, ha együtt dolgozunk. Ha együtt maradunk, túléljük!” ■